



Sanayicilerden istikrar uyarısı

Istanbul ve Ankaralı sanayiciler, ekonomideki toparlanmaya rağmen risklere işaret ederek istikrar uyarısı yaptılar. ISO Başkanı, 'Büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliğine, niteliğine ve onun temel taşlarından biri olan finansal istikrara özen göstermemiz gereken bir dönemdeyiz' derken, ASO Başkanı da, döviz açığının yarattığı riske değindi

EKONOMİ SERVİSİ

ISTANBUL Sanayi Odası (ISO) Meclisi ve ISO Meslek Komiteleri'nin (MESKOM) ağustos ayı ortak toplantısında Covid-19 döneminde imalat sanayi sektörlerinin genel durumu ve geleceğine ilişkin değerlendirmeler ele alındı. Toplantıda konuşan ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, son haftalarda açıklanan bazı verilerin ekonominin koronavirüs şokunu atlattığı yönünde umut verdiğine, bununla birlikte sürdürülebilir büyümeye ve finansal istikrara özen gösterilmesi gerektiğine dikkat çekti.

YÜKSEK RISK VE BELİRSİZLİK SÜRÜYOR

Üretim ve ihracattaki olumlu gelişmelere işaret eden Bahçivan, "Bu gelişmede bankaların kredi kullandırmasını teşvik edici önlemlerin ve elverişli faizlerin rolü tartışılmaz çok büyük. Yaşanan görece iyileşmeye paralel olarak, ekonomik güven endekslerinde de genel bir toparlanma var. Fakat bu güçlü göstergeler elbette ekonomimizin tüm sorunlarının üstesinden geldiği anlamını taşıyor. En az büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliğine, niteliğine ve onun temel taşlarından biri olan finansal istikrara özen göstermemiz gereken bir dönemdeyiz" dedi.

Salgının küresel ekonomiye verdiği hasarın boyutlarına da değinen Bahçivan, gelişmelerin koronavirüsün bir süre daha hayatın bir gerçeği olarak kalacağına ve ekonomide yüksek risk ve belirsizlik ortamının geniş bir zamana yayılacağına işaret ettiğini kaydetti.

BÜTÇE, FİYAT VE FİNANSAL İSTİKRAR RISK ALTINDA

Son haftalarda birçok ülkede koronavirüs grafiğinin yeniden yönünü yukarıya çevirdiğini de belirten Bahçivan, şunları söyledi: "Bazı ülkelerde virüsün yayılımındaki ivme-



Reel sektör plan yapmakta zorlanıyor

AYDINLIK / ANKARA

ANKARA Sanayi Odası (ASO) Başkanı Nurettin Özdebir de, ekonomide Covid-19 etkisinin devam ettiğini bildirdi. İçeride ve dışarıda talebin zayıf olduğunu kaydeden Özdebir, reel sektörün plan yapmakta zorlandığını, yatırım istahının düştüğünü belirtti. Özdebir ekonomide güven ve istikrara ihtiyaç olduğunu ifade etti. Ankara Sanayi Odası Ağustos ayı olağan Meclis Toplantısı'nda konuşan Özdebir, özetle şunları söyledi:

"Küresel ekonomide pandeminin etkisinin azalmamasıyla her geçen gün artan yavaşlama ibareleri, doğal olarak ülkemizi de etkilemektedir. Bundan kaynaklanan talepteki zayıflama, hem küresel boyutta hem de ülkemizde makroekonomik değişkenleri olumsuz yönde etkileyerek büyümeyi zayıflatmaktadır. Kurdaki oynaklığın hala devam etmesi, yük-

sek enflasyon ve iç talepteki yetersizlik ve bunların ortaya çıkardığı belirsizlik ortamı, doğal olarak reel sektörün yatırım istahını her geçen gün azaltmaktadır. Firmaların dövizdeki açık pozisyonu nedeniyle, kurlardaki artış finansman giderlerini artırarak, borç-özkaynak dengesinin bozulmasına neden olmakta ve ödeme güçlerini zayıflatmaktadır.

BORÇLARA TEDBİR ALINMALI

"Diğer taraftan kurdaki artışlar ithalat maliyetleri nedeniyle fiyatların yükselmesine neden olmaktadır. Reel sektörün uzun ve orta vadeli ve dengeli bir strateji belirleyebilmesi için ekonomik istikrarın ve güvenin sağlanması yegâne şarttır. Çözüm olarak, mevcut kur rejiminden vazgeçmeden enflasyon beklentilerinin çapalanması ve reel sektörün yabancı para borçluluğuna ilişkin tedbirlerin bir an önce alınması gerekmektedir."

ARZI OLUMSUZ ETKİLER

"Özellikle pandemi nedeniyle ihracat gelirlerinin ve döviz cinsinden turizm gelirlerinin önemli ölçüde azalması, döviz kısıtı sıkılaştırmıştır. Ekonomimizde döviz talebini yükselten önemli bir diğer neden, döviz cinsinden borçların, özellikle de özel sektörün dış borçlarının yüksek düzeyde olmasıdır. Son dönemde Merkez Bankası'nın sıkılaştırma adımları krediye ulaşma maliyetlerini arttırarak, önümüzdeki dönemde, talep üzerinden arzı olumsuz yönde etkileyeceği unutulmamalıdır.

Yaşadığımız olumsuz gelişmeler bir takım fırsatları da beraberinde getirmektedir. Pandemi sürecini iyi bir şekilde yönetmemiz Türkiye algısını olumlu yönde etkilemiştir. Bu algıyla önümüzdeki dönemde yurtdışından firmalarımıza siparişlerde bir artış olacağını düşünüyoruz."

lenme nedeniyle kısıtlayıcı tedbirlerin yeniden alındığına dair haberler kış aylarına ilişkin karamsarlığı pekiştiriyor. Bu risk ve kaygılar gerçekleşmese dahi salgının orta ve uzun vadeli etkilerini halen tam olarak yaşamadığımız ve hatta bazıları halen öngöremediğimiz ortada. Yılın ortalarından itibaren küresel ekonomi tablosunda gözlenen iyileşmenin sürdürülebilir olmasının önünde muhtemel engeller var. Ö-



neğin koronavirüsün yol açtığı ekonomik hasarı onarmak için uygulanan 'ultra gevşek' para ve maliye politikaları nedeniyle, önümüzdeki dönemde bütçe dengeleri, fiyat istikrarı ve finansal istikrar alanlarında da ciddi riskler olacaktır. Zira pandeminin etkileri sürdüğünce, merkez bankalarının geniş çaplı para enjeksiyonları, hükümetlerin ise yüksek bütçe açığı verme ihtiyacı devam ediyor ve

pandemi sonrası uygulanması gereken konsolidasyonun da boyutu artıyor. Üstelik salgın öncesinde de oldukça sıcak olan jeopolitik, ticari ve stratejik gerilimler de yeni dönemde artarak devam ediyor. Tedarik zincirlerinde Çin'e bağımlılığı azaltmaya yönelik girişimler, yaklaşan ABD seçimleri, bazı ülkelerde artan toplumsal huzursuzluklar, Akdeniz'de yükselen gerilim, Belarus'taki gelişmelerle yeniden ısınan Doğu Avrupa, Beyrut'taki patlamanın ardından Ortadoğu'daki yeni konumlanmalar ve benzeri birçok faktör, geleceğin daha da belirsiz görünmesine yol açıyor."



Erdal Bahçivan

'Finansal istikrara özen göstermeli'

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, içinden geçilen salgın sürecinde Türkiye ekonomisiyle ilgili birçok göstergede olumlu gidişat olduğunu vurguladı.

İSO Meclisi ve **İSO** Meslek Komiteleri'nin dün yapılan ortak toplantısında konuşan ve yaşananları görelî bir iyileşme ola-

rak niteleyen Bahçivan, şöyle devam etti:

"Fakat bu güçlü göstergeler elbette ekonomimizin tüm sorunlarının üstesinden geldiği anlamını taşıyor. En az büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliğine, niteliğine ve onun temel taşlarından biri olan finansal istikrara özen göstermemiz gereken bir dönemde-

yiz." Bahçivan, ayrıca pandeminin etkileri sürdükçe merkez bankalarının geniş çaplı para enjeksiyonları ve hükümetlerin yüksek bütçe açığı verme ihtiyacının devam edeceğini hatırlatarak pandemi sonrası uygulanması gereken konsolidasyonun da boyutunun arttığını belirtti.

● **Ekonomi Servisi**



**İSO/Bahçivan:
Finansal istikrara
önem verme
zamanı**
03



ISO/ERDAL BAHÇIVAN:

Finansal istikrara özen gösterme dönemindeyiz

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliğine, niteliğine ve onun temel taşlarından biri olan finansal istikrara özen göstermemiz gereken bir dönemdeyiz" ifadelerini kullandı. **ISO** Meclisi ve **ISO** Meslek Komiteleri'nin (MESKOM) ağustos ayı ortak toplantısında salgın döneminde imalat **sana**yi sektörlerinin genel durumu ve geleceğine ilişkin değerlendirmeler ele alındı.

Açılış konuşmasını **Erdal Bahçivan**'ın yaptığı video konferans yöntemi ile gerçekleştirilen ortak toplantıda, PwC Türkiye Başkanı Haluk Yalçın ve Danışmanlık Hizmetleri Direktörü İdil Özdoğan

da süreç hakkında **ISO** Meclis ve MESKOM üyelerini bilgilendirdi.

Umut veren gelişmeler

Açıklamada görüşlerine yer verilen **ISO** Başkanı **Erdal Bahçivan**, son haftalarda açıklanan bazı verilerin ekonominin koronavirüs şokunu atlattığı yönünde umut verdiğini belirterek, sürdürülebilir büyümeye ve finansal istikrara özen gösterilmesi gerektiğine işaret etti. Bahçivan "Bu gelişmede bankaların kredi kullandırmasını teşvik edici önlemlerin ve elverişli faizlerin rolü tartışmasız çok büyük. Yaşanan görece iyileşmeye paralel olarak, ekonomik güven endekslerinde de genel bir toparlanma var. Fakat bu güçlü göstergeler

Pandemi sonrası yaşanacak konsolidasyonun boyutu artıyor

Bahçivan, son haftalarda birçok ülkede koronavirüs grafiğinin yeniden yönünü yukarıya çevirdiğini de belirterek, bazı ülkelerde virüsün yayılımındaki ivmelenme nedeniyle kısıtlayıcı tedbirlerin yeniden alındığına dair haberlerin kış aylarına ilişkin



karamsarlığı pekiştirdiğine dikkati çekti. Salgının orta ve uzun vadeli etkilerini halen tam olarak yaşanılmadığını ve hatta bazılarının halen öngörülemediğini aktaran Bahçivan, "Virüsün yol açtığı ekonomik hasarı onarmak için uygulanan 'ultra gevşek' para ve maliye

politikaları nedeniyle, önümüzdeki dönemde bütçe dengeleri, fiyat istikrarı ve finansal istikrar alanlarında da ciddi riskler olabilecek. Zira pandemiyin etkileri sürdükçe, merkez bankalarının geniş çaplı para enjeksiyonları, hükümetlerin ise yüksek bütçe açığı verme ihtiyacı devam ediyor ve pandemi sonrası uygulanması gereken konsolidasyonun da boyutu artıyor."

elbette ekonomimizin tüm sorunlarının üstesinden geldiği anlamını taşıyor. En az büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliğine, niteliğine ve onun temel taşlarından biri olan finansal istikrara özen göstermemiz gereken bir dönemdeyiz" dedi.

Üçüncü çeyrekte normalleşme

Mayıs ve özellikle haziran ayından itibaren dünya çapında salgına karşı uygulanan kısıtlamaların

gevşetilmesiyle birlikte üçüncü çeyrekte normalleşme belirteleri gözlemlendiğini bildiren Bahçivan şöyle devam etti:

"Küresel **PMI** endeksleri, temmuz ayında küresel imalat **sana**yi ve hizmet sektörlerinin 6 aylık daralma sürecinin ardından yavaş da olsa büyüme eğilimine döndüğüne işaret etti. COVID-19 kaynaklı küresel ekonomik krizle mücadeledeki son gelişmelere baktığımızda ise krizin başlangıcından

bu yana tüm kaynaklarıyla sürece müdahale eden büyük merkez bankalarının daha uzun bir süre destekleyici para politikası duruşlarını sürdüreceği anlaşılıyor. Geçtiğimiz ay Avrupa Birliği tarafından 750 milyar Euro'luk kurtarma paketi ile güvensizliğin hafiflemesi sağlandı. Başkanlık seçimlerine doğru ilerleyen ABD'de ise Kongre'nin benzer bir ek destek paketi üzerinde anlaşış anlaşamayacağı halen önemli bir soru işareti."



SANAYİCİLER: EKONOMİ TOPARLANIYOR

Sanayinin önde gelen temsilcileri ekonomik verilerdeki iyileşmeye dikkat çekti. **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı, “Yaşanan göreceli iyileşmeye paralel olarak, ekonomik güven endekslerinde de genel bir toparlanma var. Bunlar ikinci yarı için güçlü başlangıç işaretleri” derken **Ankara Sanayi Odası** Başkanı da, “Normalleşme adımlarının etkilerini görüyoruz. **Sanayi** üretiminde pandeminin etkisinin ortadan kalktığını söyleyebiliriz” şeklinde konuştu.

EKONOMİ SERVİSİ

NORMALLEŞME adımları ile beraber alınan önlemler ekonomik aktivitelerde de etkisini göstermeye başladı. “Büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliğine, niteliğine ve onun temel taşlarından biri olan finansal istikrara özen göstermemiz gereken bir dönemdeyiz” diyen **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, son haftalarda açıklanan bazı verilerin ekonominin koronavirüs şokunu atlattığı yönünde umut verdiğini söyledi. Bu dönemde sürdürülebilir büyümeye ve finansal istikrara özen gösterilmesi gerektiğine vurgu yapan Bahçivan, salgının ilk iki ayında kümülatif olarak yaklaşık yüzde 35 daralan takvim ve mevsim etkilerinden arındırılmış **sanayi** üretim endeksinin, mayıstaki yüzde 18’lik toparlanmanın ardından hazıranda da yüzde 17.6 büyümeye kaydettiğini vurguladı. Temmuz öncü göstergelerinin de faaliyet koşullarında iyileşmenin belirginleştiğini gösterdiğini bildiren Bahçivan, şunları kaydetti:

“**İSO Türkiye** İmalat PMI 56.9 ile 9.5 yılın en yüksek



Erdal
Bahçivan

seviyesine ulaşarak bu yılın ikinci yansına oldukça güçlü bir başlangıca işaret etti. **Sanayicilerimizin** ihracat koşullarını ölçen **İSO Türkiye** İhracat İklimi Endeksi de 53’e yükselerek son 5 ayda ilk kez 50 eşliğini aştı. Büyümenin olmazsa olmaz unsuru olan talep koşullarına da baktığımızda, otomobil ve konut başta olmak üzere ertelenmiş tüketim harcamalarının büyük bir ivme kazandığı görülüyor. Bu gelişmede bankaların kredi kullandırmasını teşvik edici önlemlerin ve elverişli faizlerin rolü tartışmasız çok büyük. Yaşanan göreceli iyileşmeye paralel olarak, ekonomik güven endekslerinde de genel bir toparlanma var.”

TÜRKİYE’nin salgını sürecini iyi şekilde yönetmesinin ülkeye dair algıyı olumlu etkilediğini ifade eden **Ankara Sanayi Odası (ASO)** Başkanı Nurettin Özdebir, “Risk algısının daha da yoğunlaştığı bir dönemden geçiyoruz. Küresel ekonomide pandeminin etkisinin azalmamasıyla her geçen gün artan yavaşlama ibareleri, doğal olarak ülkemizi de etkilemekte. Bundan kaynaklanan talepteki zayıflama, hem küresel boyutta hem de ülkemizde makroekonomik değişkenleri olumsuz yönde etkileyerek büyümeyi zayıflatmakta” dedi. Salgının etkileri sürerken ekonomide canlanma olduğunu belirten Özdebir, şöyle konuştu:

HEM AYLIK HEM YILLIK

“Nisan ayıyla başlayan **sanayi** üretimindeki daralmanın, mayısta aylık bazda, haziran ayıyla birlikte hem aylık hem de yıllık bazda toparlanmaya başladığını görebiliyoruz. Normalleşme adımlarının etkilerini **sanayi** üretiminde de görebiliyoruz. Tabii burada önemli olan sonraki aylar bunun sürdürülebilir olmasıdır. **Sanayi** üretiminde pandeminin etkisinin ortadan kalktığını söyleyebiliriz.” Yaşanan olumsuz gelişmelerin bir takım fırsatları da beraberinde getirdiğini belirten Özdebir, “Pandemi sürecini iyi



Nurettin
Özdebir

bir şekilde yönetmemiz Türkiye algısını olumlu yönde etkiledi. Bu algıyla önümüzdeki dönemde yurtdışından firmalarımıza siparişlerde artış olacağını düşünüyorum” dedi.

BEKLENTİLER POZİTİF

Ülke ekonomisine dair yıl sonu itibarıyla büyüme beklentilerinin pozitif olduğuna işaret eden Özdebir, “Koronavirüs krizi bir kez daha göstermiştir ki ulusal bağımsızlığımız, ulusal ekonomimizin güçlendirilmesiyle sarsılmaz bir biçimde sürdürülebilecektir. Ulusal ekonomimizin güçlendirilmesi ise ulusal **sanayi** üretiminin, özellikle de katma değeri yüksek ve dışa bağımlılığı azaltılmış üretim yapan imalat **sanayisinin** güçlendirilmesiyle mümkün olacaktır” diye konuştu.

Büyümenin hızı kadar niteliği de önemli

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası

(İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliğine, niteliğine ve onun temel taşlarından biri olan finansal istikrara özen göstermemiz gereken bir dönemdeyiz" dedi. İSO Meclisi ve İSO Meslek Komiteleri'nin (MESKOM) video



Erdal Bahçivan

konferans ile gerçekleştirilen ağustos ayı ortak toplantısında konuşan Bahçivan, son haftalarda açıklanan bazı verilerin ekonominin koronavirüs şokunu atlattığı yönünde umut verdiğini belirterek, sürdürülebilir büyümeye ve finansal istikrara özen gösterilmesi gerektiğine işaret etti.

Belirgin iyileşme

Bahçivan, salgının ilk iki ayında kümülatif olarak yaklaşık yüzde 35 daralan takvim ve mevsim etkilerinden arındırılmış **sanayi** üretim endeksinin, mayıstaki yüzde 18'lik toparlanmanın

ardından haziranda da yüzde 17.6 büyüme kaydettiğini vurguladı.

Temmuz öncü göstergelerinin de faaliyet koşullarında iyileşmenin belirginleştiğini gösterdiğini bildiren Bahçivan, şunları kaydetti:

"İSO Türkiye

İmalat PMI 56,9 ile 9,5 yılın en yüksek seviyesine ulaşarak bu yılın ikinci yarısına ol-

dukça güçlü bir başlangıca işaret etti. **Sanayicilerimizin** ihracat koşullarını ölçen **İSO Türkiye** İhracat İklimi Endeksi de 53'e yükselerek son 5 ayda ilk kez 50 eşiğini aştı. Otomobil ve konut başta olmak üzere ertelenmiş tüketim harcamalarının büyük bir ivme kazandığı görülüyor. Fakat bu güçlü göstergeler elbette ekonominin tüm sorunlarının üstesinden geldiği anlamını taşımıyor. En az büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliğine, niteliğine ve onun temel taşlarından biri olan finansal istikrara özen göstermemiz gereken bir dönemdeyiz."



Bahçivan: Finansal istikrara özen göstermemiz lazım

İSTANBUL Sana-yi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, son haftalarda birçok ülkede koronavirüs vakalarının yeniden artışa geçtiğine dikkat çekerek, “Yeniden kısıtlayıcı önlemlerin gündeme gelebileceği dünyada, salgının orta ve uzun vadeli etkilerini halen tam olarak yaşamadığımız ve hatta bazılarını öngöremediğimiz ortada. Yılın ortalarından itibaren küresel ekonomi tablosunda gözlenen iyileşmenin sürdü-



Erdal Bahçivan

rülebilir olmasının önünde muhtemel potansiyel engeller var” dedi.

GİDİŞAT OLUMLU

Türkiye ekonomisinde başta **İSO** tarafından açıklanan Türkiye İmalat PMI ve İhracat İklim

Endeksi olmak üzere birçok göstergelerdeki olumlu gidişe işaret eden Bahçivan “Büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliğine, niteliğine ve onun temel taşlarından biri olan finansal istikrara özen göstermemiz gereken bir dönemdeyiz” dedi.



Salgınla borç öteleme ihtiyacı artacak

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, büyümenin hızı kadar sürdürülebilirliği ve niteliğinin de önemli olduğunu söyledi. Koronavirüs krizinde, merkezbankalarının daha uzun süre destekleyici para politikası duruşlarını sürdüreceğinin anlaşıldığını söyleyen Bahçivan, "Pandemi sonrası uygulanması gereken konsolidasyonun da boyutu artıyor" dedi.



Erdal Bahçivan



TEDBİRLERİN DE ETKİSİYLE BÜTÜN GÖSTERGELER OLUMLU

Sanayi ihracatla toparlandı pozitif büyüme mümkün

Covid-19 sonrası birçok fabrikanın üretimi durdurması ve ülkelerin kapılarını kapatması gibi sebeplerle ciddi sektöre uğrayan **sanayi** sektörünün ihracatı, son üç aydır çıkışa geçerek yılın en yüksek seviyesine ulaştı.

Alınan tedbirlerin sonucunu gördüklerini belirten sanayici, yılın geri kalanı için umutlu...

Dünya devleri yüzde 20'ye varan küçülmeler yaşarken, üçüncü çeyrekte dönmeye başlayan çarklar, yıl sonu için umut verdi. Birçok fabrikanın durmasıyla son 11 yılın en düşük seviyesini yaşayan üretim, hazirandan sonra yükselişe başladı. Ocak ve şubat aylarında 11,1 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiren **sanayi** sektörü, mayısta 7,1 milyar dolar, haziranda 10,2 milyar dolar ve temmuzda 11,5 milyar düzeyinde ihracat yaptı. Böylece sektörün ihracatının son üç aydır yükseliş trendinde olduğu görüldü. **Sanayi** sektörü senenin yedi ayında 67,3 milyar dolarlık dış satıma imza atarken otomotiv endüstrisi, yaklaşık 13 milyar dolarlık ihracatla **sanayinin** lokomotifini olma özelliğini kaybetmedi. Bu sektörü 8,8 milyar dolarla hargiyim ve konfeksiyon, 7 milyar dolarla da çelik izledi. İhracatta otomotiv, hazır giyim ve çelik olarak sıralanan yükseliş, borsa endekslerinde de aynı sıralamanın görülmesine sebep oldu. Mart ayında 953,30 puana kadar gerileyen ancak nisan, mayıs ve haziranda sırasıyla kaydettiği yüzde 20, yüzde 3 ve yüzde 12,5'lik artışlarla yılbaşındaki bütün kayıplarını telafi eden Sınal Endeksi, temmuzda 1.631,78 puanla tarihinin en yüksek seviyesini gördü ve ayı yüzde 3,7 artışla tamamladı.

DIPTEN DÖNÜŞ BAŞLADI

Sanayi sektörüne ışık tutan **Sanayi** Üretim Endeksi, imalat **sanayii** kapasite kullanım oranı ve **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) verilerine bakıldığında, sektörün dipten dönüşü yaşadığı görülüyor. **Sanayi** üretim endeksi haziranda yüzde 17,3 yükselirken, imalat **sanayii** kapasite kullanım oranı son dört aydır yükseliş trendinde. Söz konusu oran, ağustosta bir önceki aya göre 2,6 puan arttı. **ISO** PMI verisi de temmuzda 56,9'a yükselerek Şubat 2011'den beri en yüksek seviye olarak kaydedildi. Yılın ilk yansında sadece **OSB**'lerde 583 üretim tesisi faaliyete geçti. 859 teşvik belgesi ile rekor kıldı.



ERDAL BAHCIVAN:

Zamanında alınan tedbirlerin yansıması



Istanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçıvan**, Covid-19 salgını sebebiyle oluşan olumsuz tablonun mayıstan itibaren düzeldiğini **sanayinin** öncü göstergelerinden anladıklarını belirterek "Zamanında alınan, hedefi üretim ve ihracat olan nitelikli her ekonomik destek ve kararın, **sanayiciler** cephesinde ülke ekono-

misine pozitif katkı şeklinde yankı bulduğunu görmekteyiz. Önümüzdeki aylarda da başta finansman olmak üzere **sanayimize** yönelik bu destekler kalıcı bir yönde devam ettirildiği takdirde gerek ihracatta gerekse iç piyasada bu ivmenin hızını kaybetmeden süreceğini umut ediyorum" değerlendirmesini yaptı.

NURETTİN ÖZDEBİR:

YIL SONU BÜYÜME BEKLENTİM POZİTİF

Ankara **Sanayi Odası** Başkanı Nurettin Özdebir, Türkiye'nin koronavirüs salgını sürecini iyi bir şekilde yönetmesinin ülkeye dair algıyı olumlu etkilediğini belirterek "Bu algıyla önümüzdeki dönemde yurt dışından firmalarımıza siparişlerde artış olacağını düşünüyorum" dedi. Ülke ekonomisine dair yıl sonu itibarıyla büyüme beklentilerinin pozitif olduğuna işaret eden Özdebir "Ulusal bağımsızlığımız, ulusal ekonomimizin güçlendirilmesiyle sürdürülecektir. Ulusal ekonomimizin güçlendirilmesi ise ulusal **sanayi** üretiminin güçlendirilmesiyle mümkün olacaktır" diye konuştu.



ABDURRAHMAN KAAN:

Toparlanma son çeyrekte hızlanır



MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, haziran itibarıyla başlayan normalleşme süreci ve sonrasında imalat **sanayinde** üretimin hızlı bir şekilde toparlandığına işaret ederek üretimdeki artışın **sanayi** sektörü ihracatına yansımasının kendilerini memnun ettiğini söyledi. İmalat **sanayinin** eski performansına tam anlamıyla dönmemesinin biraz vakit alacağına değinen Kaan, şunları kaydetti: Mevcut gelişmeler devam eden dönemde üçüncü ve özellikle de son çeyrekte toparlanmanın hızlanacağına işaret etmektedir.



Sanayi çarkları hızlı toparlandı

Sanayi sektörünün ihracatı, nisanda yaklaşık 11 yılın en düşük seviyesine gerilese de son 3 aydır çıkışa geçerek yılın en yüksek seviyesini gördü.

Sektörün ihracatına en büyük katkının otomotiv endüstrisinden geldiği görülürken, bunu 8,8 milyar dolarla hazır giyim ve konfeksiyon, 7 milyar dolarla da çelik izledi.

Türkiye'nin "Milli Teknoloji Güçlü **Sanayi**" vizyonu ile desteklediği **sanayi** sektörü yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınının olumsuz etkilerini üzerinden çabuk atarken, sektörün ihracatının ve borsadaki performansının son aylarda çıkışa geçtiği, öncü verilerin de dipten dönüşün yaşandığına işaret ettiği görülüyor.

3 AYDIR YÜKSELİŞ TRENDİ SÜRÜYOR

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerinden derlediği bilgilere göre, Türkiye'de de yıla iyi başlayan ve ocak ve şubat aylarında 11,1 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiren **sanayi** sektörü, hastalığın ilk ortaya çıktığı mart ayında 10 milyar dolar seviyelerine geriledi. Sektörün ihracatı, Kovid-19'un yayılımının engellenmesi amacıyla tedbirlerin sıklaştırıldığı nisan ayında ise 6,2 milyar dolarla Mayıs 2009'dan bu yana en düşük seviyeye indi. Bu tarihten itibaren yükselişe geçen **sanayi** sektörünün



ihracatı, mayısta 7,1 milyar dolar, haziranda 10,2 milyar dolar ve temmuzda 11,5 milyar düzeyinde kaydedildi. Böylece sektörün ihracatının son 3 aydır yükseliş trendinde olduğu görüldü.

OTOMOTİV LOKOMOTİF SEKTÖR

Sanayi sektörü yılın 7 ayında 67,3 milyar dolarlık dış satıma imza atarken, buna alt sektörlerden en çok otomotiv endüstrisinin katkı vermesi dikkati çekti. Otomotiv endüstrisi bu yıl dış satımında her ne kadar ciddi bir kayıp yaşasa da 7 ayda gerçekleştirdiği yaklaşık 13 milyar dolarlık ihracatla **sanayinin** lokomotif olma özelliğini kaybetmedi. Aynı dönemde, **sanayi** sektörünü hazır giyim ve konfeksiyon 8 milyar 790,1 milyon dolarlık, çelik de 7 milyar 21 milyon dolarlık ihracatla besledi. Bu sektörleri 5 milyar 698,3 milyon dolarlık ihracatla elektrik-elektronik ve 4 milyar 511,5 milyon dolarlık dış satımla da demir ve demir dışı metaller takip etti.

İMALATIN İHRACAT PAYI YÜZDE 94

Müstakil **Sanayici** ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, Kovid-19 krizinin milli bir **sanayinin** önemini bir kez daha gösterdiğini, bu bağlamda Türkiye'yi mevcut imalat

MÜSİAD

potansiyeli, esnek üretim kapasitesi ve büyük piyasalara yakınlığı sayesinde büyük bir üretim üssü olmaya aday gördüklerini ifade etti. Kaan, 2019'da imalat **sanayinin** ihracattaki payının yüzde 94,2 olduğunu aktararak, "Haziran 2020'de bu oranın da üzerine çıktığımızı, imalat **sanayinin** ihracattaki payının yüzde 94,5'e yükseldiğini görüyoruz" dedi.

İSO: İVME KAZANDIK

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, olumsuz tablonun mayıstan itibaren düzeldiğini **sanayinin** öncü göstergilerinden anladıklarını belirten Bahçivan, şunları



kaydetti: "Zamanında alınan, hedefi üretim ve ihracat olan nitelikli her ekonomik destek ve kararın, **sanayiciler** cephesinde ülke ekonomisine pozitif katkı şeklinde yankı bulduğunu görmekteyiz. Önümüzdeki aylarda da başta finansman olmak üzere **sanayimize** yönelik bu destekler kalıcı bir yönde devam ettirildiği takdirde gerek ihracatta, gerekse iç piyasada bu immenin hızını kaybetmeden süreceğini umut ediyorum."



DARALMA YÜZDELERİ

İNGİLTERE	FRANSA
20,4	13,8
İTALYA	ALMANYA
12,4	9,7
ABD	AB
9,5	11,7

Fatura gittikçe ağırlaşıyor

“Küresel ekonomide önemli ölçüde kan kaybına sebep olan koronavirüs salgını ülke ekonomilerinde de büyük bir erozyona yol açtı. Salgını önlemek için alınan tedbirlerin de etkisiyle yılın ikinci çeyreğinde OECD bölgesinde Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) yüzde 9,8 daraldı.

Hemen her ülke yeni tip koronavirüs salgınının olumsuz etkilerinden sıyrılmak için hızlıca tedbir paketlerini faaliyete alırken, ekonomide yaşanan erozyon ikinci çeyrek ekonomi verilerine yansdı. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) bölgesinde, salgını önlemek için alınan tedbirlerin etkisiyle bu yılın ikinci çeyreğinde reel Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) yüzde 9,8 daraldı. Yaşanan daralmada koronavirüs salgını sebebiyle piyasalardaki duraklamanın yanı sıra ülkeler arasında salgından kaynaklanan kapalı pazar alayışı önemli ölçüde etkili oldu.

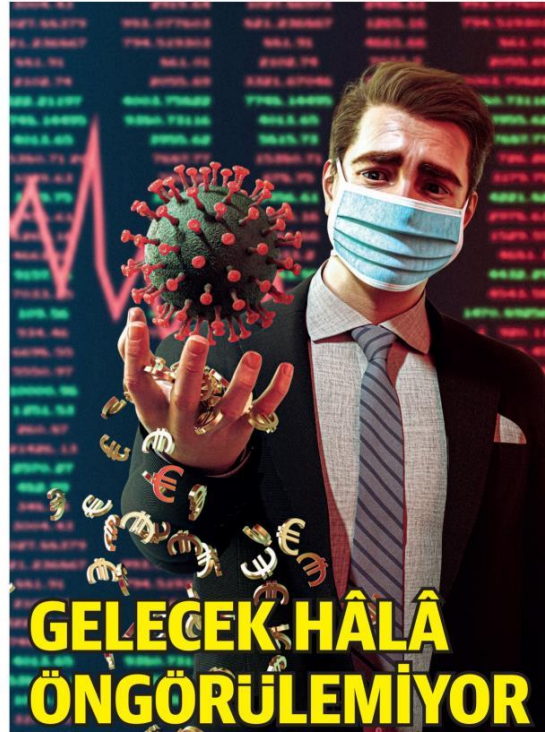
OECD BÖLGESİNDE DÜŞÜŞ SÜRÜYOR

OECD bölgesinde bu yılın ilk çeyreğinde yüzde eksi 1,8 olarak gerçekleşen büyüme, yılın ikinci çeyreğinde yüzde eksi 9,8 olarak gerçekleşti. Söz konusu düşüş, OECD bölgesinde kaydedilen en yüksek düşüş olarak kayıtlara geçti. OECD, daralmayı “Finansal krizin en yoğun olduğu 2009’un birinci çeyreğindeki yüzde 2,3 küçülmeden önemli ölçüde daha büyük küçülme” olarak nitelendirdi.

Geçici veriler baz alınarak yapılan hesaplamada, büyük ekonomilerden İngiltere’de aynı dönemde büyüme yüzde eksi 2,2’den yüzde eksi 20,4’e gerileyerek önemli bir düşüş kaydetti. Bu yılın ilk çeyreğine kıyasla ikinci çeyrekte büyüme oranı ABD’de yüzde eksi 1,3’ten eksi 9,5’e, Almanya’da yüzde eksi 2’den eksi 9,7’ye ve Fransa’da yüzde eksi 5,9’dan eksi 13,8’e geriledi.

EN BÜYÜK DARALMA İNGİLTERE’DE

İtalya’da yılın ilk çeyreğinde yüzde eksi 5,4 olan büyüme, ikinci çeyrekte yüzde eksi 12,4’e düşerken ve Japonya’da ise büyüme yüzde eksi 0,6’dan yüzde eksi 7,8’e indi. Söz konusu dönemde Avrupa Birliği’nde (AB) büyüme yüzde eksi 3,2’den yüzde eksi 11,7’ye ve Avro Bölgesi’nde yüzde 3,6’dan yüzde eksi 12,1’e geriledi. OECD bölgesinde yılın ilk çeyreğinde 2019’un aynı dönemine göre yüzde eksi 0,9 artan GSYH, ikinci çeyrekte 2019’un aynı çeyreğine göre yüzde eksi 10,9 azalış kaydetti. Yedi büyük ekonomi arasında ABD yüzde eksi 9,5 ile en düşük küçülme oranına sahip olurken, İngiltere yüzde eksi 21,7 ile en yüksek küçülme oranına sahip ekonomisi oldu.



GELECEK HÂLÂ ÖNGÖRÜLEMİYOR

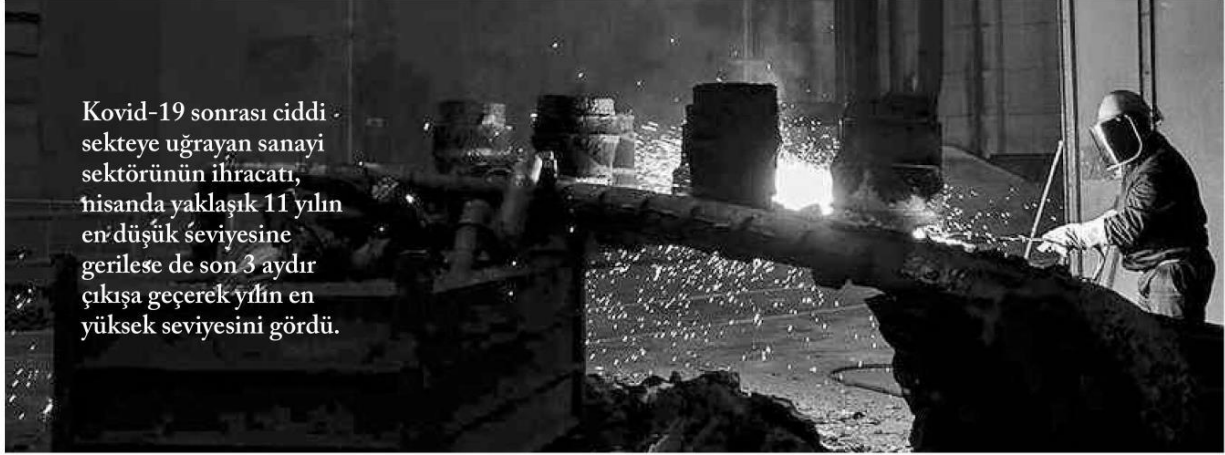
İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, son haftalarda birçok ülkede koronavirüs salgınının yeniden artışı geçtiğine dikkat çekerek, dünyada salgının orta ve uzun vadeli etkilerinin halen tam olarak öngörülemediğini bildirdi. Yılın ortalarından itibaren küresel ekonomi tablosunda gözlenen iyileşmenin sürdürülebilir olmasının önünde muhtemel potansiyel engeller olduğuna dikkat çeken Bahçivan, “Ekonomik hasarı onarmak için uygulanan “ultra gevşek” para ve maliye politikaları nedeniyle, önümüzdeki dönemde ciddi riskler olabilecek. Pandeminin etkileri sürdükçe riskin boyutu da artıyor” dedi.



Erdal Bahçivan



Sanayi sektörü ihracatta toparlandı



Kovid-19 sonrası ciddi sektöre uğrayan sanayi sektörünün ihracatı, nisanda yaklaşık 11 yılın en düşük seviyesine gerilese de son 3 aydır çıkışa geçerek yılın en yüksek seviyesini gördü.

Türkiye'nin "Milli Teknoloji Güçlü Sanayi" vizyonuyla desteklediği sanayi sektörü yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgının olumsuz etkilerini üzerinden çabuk atarken, sektörün ihracatının ve borsadaki performansının son aylarda çıkışa geçtiği, öncü verilerin de dipten dönüşün yaşandığına işaret ettiği görülüyor.

Kovid-19 salgını nedeniyle tüm dünyada ihracat büyük darbe alırken, fabrikaların büyük ölçüde üretime ara vermesi ile sanayi sektöründe çarklar neredeyse durma noktasına geldi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre, Türkiye'de de yıla iyi başlayan ve ocak ve şubat aylarında 11,1 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiren sanayi sektörü, hastalığın ilk ortaya çıktığı mart ayında 10 milyar dolar seviyelerine geriledi.

Sektörün ihracatı, Kovid-19'un yayılımının engellenmesi amacıyla tedbirlerin sıklaştırıldığı nisan ayında ise 6,2 milyar dolarla Mayıs 2009'dan bu yana en düşük seviyeye indi.

Bu tarihten itibaren yükselişe geçen sanayi sektörünün ihracatı, mayısta 7,1 milyar dolar, haziranda 10,2 milyar dolar ve temmuzda 11,5 milyar düzeyinde kaydedildi. Böylece sektörün ihracatının son 3 aydır yükseliş trendinde olduğu görüldü.

Sektörel veriler dipten dönüşün yaşandığına işaret ediyor

Sanayi sektörüne ışık tutan Sanayi Üretim Endeksi, imalat sanayi kapasite kullanım oranı ve İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) verilerine bakıldığında, sektörün dipten dönüşü yaşandığı görülüyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Sanayi Üretim Endeksi ocak ayına başladığı 108,7 değerinden şubatta 111,5'e, martta 113,9'a yükseldi. Endeks, tedbirlerin artırıldığı nisan ayında ise 78,1 ile Ağustos 2013'ten sonra görülen en düşük seviyeye geriledi. Bu dönemden sonra yükselişe geçen Sanayi Üretim Endeksi ham değeri, mayısta 84'e çıktıktan

Sanayinin lokomotifi otomotiv

SANAYİ sektörü yılın 7 ayında 67,3 milyar dolarlık dış satıma imza atarken, buna alt sektörlerden çok otomotiv endüstrisinin katkı vermesi dikkati çekti. Otomotiv endüstrisi bu yıl dış satımında her ne kadar ciddi bir kayıp yaşasa da 7 ayda gerçekleştirdiği yaklaşık 13 milyar dolarlık ihracatla sanayinin lokomotifi olma özelliğini

kaybetmedi. Aynı dönemde, sanayi sektörünü hazırlayan ve konfeksiyon 8 milyar 790,1 milyon dolarlık, çelik de 7 milyar 21 milyon dolarlık ihracatla besledi. Bu sektörleri 5 milyar 698,3 milyon dolarlık ihracatla elektrik-elektronik ve 4 milyar 511,5 milyon dolarlık dış satımla da demir ve demir dışı metaller takip etti.

sonra haziranda 113,7 ile yılın en yüksek seviyesini gördü.

Yıllık bazda endeksin değişimine baktığımızda, arındırılmamış sanayi üretim endeksinin ocak ve şubatta sırasıyla yüzde 7,7 ve yüzde 11,4 yükseldikten sonra, martta yüzde 1 ile sınırlı değer kaybettiği görüldü. Endeks, en büyük düşüşü ise nisan ayında yüzde 31,2 ile yaşadı. Arındırılmamış sanayi üretim endeksi mayısta da yüzde 30,6 gerilemesinin ardından haziranda yüzde 17,3 yükseldi ve dipten dönüşün işaretini verdi.

Öte yandan sanayi sektöründe üretimin dışına dair güçlü ışık tutan imalat sanayi kapasite kullanım oranı verisinin de son 4 aydır yükseliş trendinde olduğu görülüyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) verilerine göre, yıla yüzde 75,5 ile başlayan imalat sanayi kapasite kullanım oranı (KKO), şubatta yüzde 76'ya ulaştıktan sonra, martta yüzde 75,3'e geriledi. Söz konusu oran nisanda yüzde 61,6 ile Nisan 2009'dan bu yana görülen en düşük seviyeye gerilemesinin ardından sonraki aylarda toparlanma trendine girdi. Mayısta yüzde 62,6, haziranda yüzde 66'ya ulaşan imalat sanayi kapasite kullanım oranı, temmuzda yeniden yüzde 70'li seviyeler üzerine çıkarak yüzde 70,7 düzeyinde gerçekleşti. Söz konusu oran, ağustosta da bir önceki aya göre 2,6 puan artarak yüzde 73,3 seviyesine yükseldi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) verileri de temmuzda 56,9'a yükselerek Şubat 2011'den

beri en yüksek seviye olarak kaydedildi. Toparlanmanın hız kazandığına işaret eden endeks, alt sektörlerin çoğunun faaliyet koşullarında güçlü iyileşme yaşandığı, üretim artışı kaydedildiğini ortaya koydu.

Sanayi teşvikleri rekor kırdı, ilk yarıda 583 üretim tesisi faaliyete geçti

Türkiye'de temmuz itibarıyla var olan 84 Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nden 70'i faaliyetine devam ederken, 14'ünün altyapı çalışmaları sürüyor. Temmuz itibarıyla bu bölgelerdeki toplam firma sayısı 5 bin 854 ve çalışan sayısı 60 bin 32 olurken, toplamda 10 bin 31 proje üzerinde çalışmalar devam ediyor. Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nden gerçekleştirilen ihracat ise 5,2 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

Öte yandan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, yılın ilk yarısında sadece organize sanayi bölgelerinde (OSB) 583 üretim tesisinin ruhsat alarak faaliyete geçtiğini bildirirken, sadece haziran ayında kurulan sanayi işletmesi sayısı geçen yıla kıyasla yüzde 91 arttı.

Bu gelişmede verilen teşviklerin de etkili olduğu görülüyor.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 4 farklı uygulamadan oluşan teşvik sisteminde, KDV istisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, Vergi İndirimi, Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği, Gelir Vergisi Stopajı Desteği, Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği, Yatırım Yeri Tahsis ve KDV İadesi başlıkları altında destekler sağlanıyor.